

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 16 vinarjev.

Cene po pošti:

za celo leto K 40.—

za polleta K 20.—

za četrt leta K 10.—

za 1 mesec K 3.50

Za Ljubljano mesečno 3 K.

Uredništvo in upravn.

Kopitarjeva ulica št. 6.

Uredn. telefon št. 50.

Priklopitev slovenskega Prekmurja Nemški Avstriji.

Radgona, 1. junija. (Izvirno.) Po semkaj došlih vesteh je bila v petek ob 13. uri v Murški Soboti na slovesen način proklamirana priklopitev slovenskega Prekmurja k Nemški Avstriji. Meja se je takoj odprla in se izvažajo že danes velike množine živil iz Prekmurja proti Gradcu. Ta drzen nemški manever je povzročil znani advokat dr. Obal v Murški Soboti. Zatrjuje se, da so boljševiški sovjeti v Prekmurju odstopili in so prevzeli upravo meščanski krogi, na čelu jim dr. Obal.

Zadnji čas je, da Jugoslavija prekriža nemške mahinacije in zasede Prekmurje.

LDU Budimpešta, 31. maja. (ČTU) Ogrska vlada je poslala nemško-avstrijskemu tajniku Bauerju noto, v kateri pravi: Ravno kar smo prejeli brzojavno poročilo, da so protirevolucionarji z avstrijskimi častniki na čelu vdrl v Prekmurje in proglasili sovjetsko vladno ogrsko za odstavljeno. Ukrenili smo, kar je treba. Kaj namerava Nemška Avstrija storiti proti tem častnikom?

Goriškim vrtnarjem zemljo v Jugoslaviji.

LDU Beograd, 1. junija. V okolici Novega Sada in Beograda se bo razdelila zemlja vrtnarjem iz Goriške. — Za izplačevanje haka zahteva ministristvo za agrarno reformo 20

milijonov dinarjev, za stroške reguliranja, naseljevanja in kolonizacije pa pol milijona dinarjev.

Ententne čete pred pohodom v Nemčijo.

LDU London, 30. maja. (ČTU) »Reuters« poroča: V poslanski zbornici je izjavil Churchill: Položaj v Porenju je sedaj pred odlo-

čitvijo. Cele armade so pripravljene na pohod, zavezniki čakajo samo na povelje.

Francoski general poveljnik čehoslovaških čet.

LDU Bratislava, 31. maja. (ČTU) Včeraj je prispel semkaj francoski general Mitter-

hausen s svojim štabom ter prevzel poveljništvo čehoslovaških čet na Slovaškem.

Wilsonov kompromisni predlog glede Jadrana.

Meje z Italijo bodo poznej ugotovljene.

LDU. Lyon, 1. junija. (Brezžično.) V soboto so se v ministristvu za zunanje stvari zbrali k tajni seji oficijelni delegati vseh držav, ki so bile v vojnem stanju z Avstrijo, kakor tudi onih, ki so nastale po razsulu iz stare avstro-ogrske monarhije. Načrt predmirovne pogodbe, določen za Avstrijo, bo izročen avstrijskim delegatom v ponedeljek ali v sredo. »Tempsc« piše o sedanjih obliki mirovnih pogojev: Po informacijah, dobljenih z raznih strani, kaže mirovna pogodba v svoji sedanjosti sestavi mnogo vrzeli. Osmo poglavje, ki se nanaša na odškodnine, še ni urejeno. Tudi poglavje, ki govori o mejah z Italijo, je označeno le s pripombo: pridržane poznejši ugotovitvi. Kar se tiče Predarlske, kjer se je pred kratkim prebivalstvo v ljudskem glasu izrazilo za priklopitev k Švici, omenja

predmirovna pogodba, da je to glasovanje brezpomembno in da ostane ta deželica združena z Avstrijo ter bo morala prevzeti iste obveznosti, kakor druge avstrijske dežele. Meje Čehoslovaške bodo določene po posebni, mešani komisiji.

LDU. Pariz, 1. junija. (Brezžično.) Svet četverice je v soboto popoldne razpravljaj o nemških protipredlogih, kakor tudi o reškem vprašanju. »Petit Parisien« piše, da se bliža reško vprašanje svoji končni rešitvi. Predsednik Wilson je sporočil jugoslovanskim delegatom zmisel kompromisnega predloga, kateremu se je tudi on pridružil. — V političnih krogih se domneva, da bodo zastopniki zaveznih in združenih držav tekom enega tedna sestavili svoj odgovor na protipredloge nemške delegacije. Grof Brockdorff-Rantzau name-

Naše čete na Koroškem.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 31. maja t. l. ob 22. uri poluradno: Naša ofenziva se uspešno nadaljuje. Tekom 30. maja so naše hrabre čete zavzele Borovlje in Suhi vrh (ob severnem izhodu podroškega predora). Labud je v naši posesti.

Nemci ob svojem umiku rušijo in plenijo. Vse hiše v Spodnjem Dravogradu so oplenjene. Železniške naprave so uničene.

Naše junaške čete so uplenile do sedaj okoli 20 topov raznega kalibra, veliko število strojne (samo ena kolona je uplenila 42 strojne), mnogo pušk, municije in tovornih avtomobilov. Ujeli smo večje število sovražnikov. Naše izgube so razmeroma male.

Čete, ki so osvobodile slovenski Koročan, prebivalstvo navdušeno sprejema. Povsod čujejo naši vojaki o grozodejstvih, ki jih je uprizarjalo podivjano nemško vojaštvo v Borovljah in Labudu, v katerih krajih se je s prihodom naših čet povrnil mir in red.

Narodno predstavništvo.

LDU Belgrad, 31. maja. Današnje sejo narodnega predstavništva je otvoril dr. Draža Pavlović ob 9.30, nakar je odobril zapisnik zadnje seje brez izpremembe. Zbornica preide na dnevni red: Nadaljevanje debate o proračunskih dvanajstinah za mesece junij, julij in avgust. Finančni minister dr. Ninčič odgovarja na razne ugovore, ki so se izrekli tekom debate proti finančni politiki vlade. Neumestno je primer, da imajo nekatere pokrajine več dohodkov, ker se ne more preprečiti, da bodo posamezne pokrajine pasivne. Pri sestavljanju proračuna so bile merodajne potrebe posameznih dežel. Padanju dinarja napram frankom in drahmam ni kriva finančna politika in vlada, pač pa je temu vzrok star zakon v trgovini, da blago pada v vrednosti, ako se stavijo zahteve na zunanje. Priporoča narodnemu predstavništvu, da odobri dvanajstine. Posl. Bukšeg (socijalist) očita ministrskemu predsedniku, da je hotel omejiti debato, rekoč poslancu Kristanu, da obstruira. — Ministrski predsednik Protič odgovarja predgovorniku, da ni dal nobenega stvarnega odgovora na očitaje poslanca Kristana, ker sedaj ni proračunska debata. — Poslanec dr. Mehmed Spaho se omejuje v svojem govoru na kritiko bosanske vlade. — Zakonski načrt se nato načeloma sprejme s 142 glasovi brez glasov socijalistov. — Prihodnja seja v ponedeljek ob 16. uri.

rava v Versaillesu počakati na ta odgovor. — **Kakor piše »Petit Journal«**, zavezniki svojih mirovnih pogojev ne bodo izpremenili. Včeraj je bilo zastopnikom vseh interesiranih držav prečitano besedilo mirovne pogodbe, ki bo izročena avstrijskim delegatom. Danes se vrši tajna seja, na kateri bodo vse interesirane

države priobčile svoje pripombe in pomisleke. **»Matin«** piše: Lansing je včeraj razpravljal z jugoslovanskimi delegati o načrtu, ki so ga izdelali zavezniki glede ureditve jadranskega vprašanja. V italijanskih krogih izjavljajo, da vsebina tega načrta znači višek njihove popustljivosti.

Ureditev kazenskih zakonov v Jugoslaviji.

LDU. Belgrad, 1. junija. Minister za pravosodje je izdelal zakonski načrt o ureditvi kazenskih zakonov. Na podlagi tega načrta se bodo zgradile moderne kaznilnice, kakršne obstoje na Angleškem in Francoskem. V teh zavodih se bodo obsojenci navajali k delu in učili raznih obrtov. To bi bile torej nekeke poboljševalnice. Nameravajo se ustanoviti štiri take zavodi.

Sovražno postopanje z Italijo.

LDU Curib, 30. maja. (ČTU) Italijanski publicist Rastignac se v rimski »Tribuni« pri-
ložuje, da ravna aliranci z Italijo ne samo formalno, temveč tudi dejanski in namenoma kot s sovražnikom. Istotako kakor Nemčiji, grozijo tudi Italiji, ker ji pretijo z izstradanjem.

Brockdorff ne bo podpisal?

LDU. Lyon, 1. junija. (Brezlično.) Zavezniki so sporočili grofu Brockdorff-Rantzau-u, da ne bodo sprejeli nadaljnjih njegovih spomenic, ker je nemški delegaciji dovoljeni rok že potekel. Francoski diplomatični krogi se strinjajo glede mnenja, da je sedanjo obliko nemške mirovne pogodbe smatrati kot dovršeno, neizpremenljivo delo in da ne bodo dopuščali ustnega razpravljanja. Kakor poročajo vesti iz Nemčije, želi nemški narod mir in bo vplival na vlado, da podpiše pogodbo. Grof Brockdorff-Rantzau je izjavil v Berlinu odhajajočim članom nemške delegacije: Povejte v Berlinu, da ne bom podpisal miru, ako sedanji pogoji ne bodo izdatno izpremenjeni.

Nemčija mora podpisati mirovno pogodbo.

LDU London, 30. maja. (ČTU) »Reuter« poroča: Pred kratkim je govoril Lloyd George v Amiensu. Med drugim je rekel: Nemčija mora podpisati mirovno pogodbo, ako ne v Versaillesu pa v Berlinu.

Nemško-avstrijski vrhovni poveljnik odstopil.

LDU Dunaj, 1. junija. (ČTU.) Nemško-avstrijski vrhovni poveljnik feldmaršallajtnant von Boog je prosil, da ga odvežejo poveljništva; prošnjo je utemeljil z zasebnimi razlogi in ker je general Segre zahteval, da se sedanja nemškoavstrijska narodna bramba zmanjša.

Raznoterosti.

LDU Dunaj, 1. junija. (ČTU.) Kakor se poroča, bo dunajski mestni svet odpravljen.

Namesto njega se bodo postavile mešane komisije s stalnimi referenti. Mestni okoliš da se bo razširil do Tullna. Občinski red se bo preuredil po nemškem vzorcu z nadžupanom na čelu.

Predsednik Masaryk je potrdil zakon, s katerim dobi predsednik republike ustavno-pravno pravico, imenovati in odpuščati ministre. — Predsednik Masaryk je sprejel včeraj zastopnike političnih strank. Vsi so soglasno izrekli prepričanje, da je potreba, da vse stranke, kakor dosedaj, tudi še nadalje nastopajo vzajemno. — Ukrajinska vlada se je izselila iz Kamienieca Bodolskega radi preteče poljsko-rumunske nevarnosti. — Jekleni trust je podaril Jugoslovanskemu pomožnemu fondu v Ameriki 20.000 šterlingov. — Pohod rumunskih čet v vzhodni Galiciji ima namen — kakor pravi rumunsko poročilo — ustaviti sovražnosti med Poljaki in Ukrajinci. Rumunska akcija ni naperjena niti proti Poljakom, niti proti Ukrajincem. — Ukrajinski poslanik na Dunaju, Wassilko, je po nalogu svoje vlade brezlično brzojavil svetu četverice in protestiral proti barbarskemu ravnanju Hallerjeve armade v Vzhodni Galiciji. Predlagal je, da naj do končnoveljavne ureditve mej zasedejo Vzhodno Galicijo čete velesil, ali pa naj se za to poveri mandat Čehoslovakom. — Od 135 milijonov kron, ki so izginile v ogrskem poslaništvu na Dunaju, so našli 80 milijonov v kovčkih na kolodvoru in v hotelskih garderobah. —

Iz pokrajine.

k Dr. Korošec in belgrajski maturanti. Klub belgrajskih maturantov je izvolil za svojega pokrovitelja min. podpredsednika dr. A. Korošca, ki je pokroviteljstvo tudi prevzel in obljubil, da bo skrbel za klub. Klub belgrajskih maturantov je tudi sklenil, da priredi potovanje v Zagreb, Ljubljano, Dubrovnik, Mostar in Sarajevo.

k Draginjske doklade učiteljstvu. Belgrajski »Pravda« poroča 30. maja: Na zadnji seji ministrskega sveta je sklenil, da se draginjska doklada izplačuje tudi učiteljem v novih krajih. Položaj učiteljstva v novih krajih ni urejen. Zakonski predlog o izenačenju pravic učiteljev Srbije in novih krajev še ni gotov in dokler se definitivno ne reši, bodo uživali draginjsko doklado kakor v Srbiji tudi ostali učitelji.

k Nova pomorska akademija. V Dubrovniku se odpravi koncem avgusta nova pomorska akademija, v katero se bodo sprejemali dijaki z dovršenimi gimnazijskimi študijami. Učna doba bo trajala 2 leti.

k Iz Tržiča. Občinski odbor je svoječasno na predlog g. župnika sklenil napraviti meščansko šolo. Višji šolski svet v Ljubljani je tozadevno prošnjo odobril. Na praznik Vnebohoda so se zbrali v občinski pisarni odbori sodnega okraja tržiškega pod vodstvom okrajnega glavarja g. Schitnika iz Kranja, razmislili to vprašanje in glede vzdrževanja nameravane šole. Vsi povabljeni odbori so se izjavili v pritrjevalnem smislu. Stvar je v najboljšem teku in je upati, da bo omogočeno že z novim šolskim letom otvoriti prvi razred meščanske šole, kar bo velikega pome-

na za naš obrtni in delavski okraj. — Ameriška misija je privzela tudi naš trg med one kraje, ki bodo deležni ameriške podpore, ki se bo dajala otrokom do 14. leta v živilih. V dnevnem zavetišču bo dobivalo nad 500 otrok zajtrk in popoldne južino.

k Užitijskim uradnikom na Štajerskem. Sestanek užitijskih uradnikov se vrši dne 8. junija 1919 (ne 4. junija kakor se je pomotoma naznanilo) na binkoštno nedeljo, ob 10. uri v Narodnem domu v Celju. Pridite v obilnem številu.

Iz Ljubljane.

1 »Društvo tehnikov v Ljubljani« ima od borovo sejo v sredo, dne 4. junija t. l. ob 20. uri zvečer.

1 Tihotapstvo s tobakom. Nadzornik polic. ravateljstva Alojzij Ljubič v Ljubljani je doznal, da prihaja neka ženska večkrat z Dunaja v Ljubljano ter odvažajo s selilnimi vlaki večjo množino tobaka v Nemško-Avstrijo. Ta zapeljiva kupčija ji je seveda donosala lepe tisočake. Da pa je bilo manj sumljivo, si je najela v Ljubljani tovarišico, katera se je pri prevozu fingirala za bolano, ležala na blazini, pod katero je bilo skrito blago in s tem lažje prevarala kontrolne organe. Poizvedbe so do gnale, da se je dotičnica skrivala pri Matildi Kosec, na Marije Terezije cesti št. 13, kjer je tudi tobak zbiral. Dne 31. maja 1919 so policijski agenti nenadoma preiskali omenjeno stanovanje, izsledili verižnico s osebi Marije Kolb, roj. 1891 v Hallu na Tirolskem, katera je imela že pripravljenega približno 30 kg cigaretnega tobaka za prevoz. Pri njej se je našel tudi znesek čez 10.000 kron. Tobak in denar je bil seveda zaplenjen, verižnico so pa oddali deželni sodniji. Pri sodniji se bo zagovarjala tudi Matilda Kosec, ki je verižnici pomagala.

1 Tatvina. Tobak, in sicer 250 zavojčkov hercegovskega, je bil ukraden trafikantu Jakobu Sever, stan. Krakovski nasip 10. Škoda znaša 675 K. Storilec je prišel s ponarejenim ključem v stanovanje Severja, ter istemu iz nezaklenjene omare tobak ukradel.

1 Star grešnik pred sodiščem. Rogelj Jurij iz Spod. Brnika, Mečanov Jurij po domače, je prišel bos pred sodnike. Mož je peljal dne 18. decembra 1918 iz Zaloga dva orožnika v Komendo. Voz je posodil župan Štern, konj pa je bil vojaški. Ko se je vozil nazaj, je prišel na Klanec skupaj z nekim Galjotom in z nekim Plevelom. Galjot ga je vprašal, če proda voz. »Pa sem ga prodal za 100 kron Galjotu, konjsko opremo Plevelu za 50 kron, konja sem pa spodil.« Predsednik sodn. svetnik Nagodé: »Kaj ste storili z denarjem?« — »Vse smo zapili. Drugo jutro sem imel še 10 kron. E, saj je bila majhna stvar; en par litrov. En frakelj žganja je stal 10 kron.« Povedal je, da v šolo ni hodil in da je bil že v špitalu, »ker sem alkoholik in star pijanec.« Zaradi te kupčije sta bila Galjot in Plevel že obsojena. Galjot je dobil 1 leto težke ječe, Plevel pa 40 kron denarne globe. Predsednik: »No, kolikokrat ste bili kaznovani? Kajne, saj sami ne veste.« — »E, saj veste, star pijanec!« Predsednik: »Je dolga povest: s hudodelstvi je začel leta 1903; obsojen je bil zaradi tatvine na 14 mesecev, zaradi vlačugarstva je bil 21 krat kaznovan. Dalje je radi tatvine dobil veliko kazni: 6 mesecev, 10 mesecev, 8 mesecev, 2 leti, 1 leto ječe. Vsega skupaj ima 35 kazni. Sodišče je prisodilo Roglju 6 mesecev težke ječe.

Naše čete napredujejo.

Nemcev se polašča panika.

Ljubljanski dopisni urad poroča iz polradnega vira dne 2. junija ob 12. uri:

Naše čete napredujejo.

Glasom »Wiener Allgemeine Zeitung« so grozečega napada jugoslovanskih čet oblasti zapustile Celovec. Mesto je pred padcem.

Po drugih dunajskih vesteh so vzbudila katastrofalna poročila iz Koroške velike pozornost v narodni skupščini. Profesor Angerer je javil, da se bo predal Celovec brez boja. Delna vlada (koroška) je izdala že predvidenim navodila za slučaj evakuacije mesta in sklenila oddati mesto brez odpora. Smatra

se za ugodnejše, da zasedejo mesto srbske čete kakor pa kranjski Slovenci.

Poročilo iz Celovca 30. maja: Ponoči se je slišal grom topov, ki je proti jutru prenehal. Ker so se pripravljale oblasti, da zapuste mesto, se je polastilo velikega dela prebivalstva razburjenje. Mnogo družin je v velikih skrbih zapustilo mesto in zbežalo čez Št. Vid. — Jako mnogo Celovčanov je bežalo čez Gornje Štajersko v Gradec. Jugoslovanske čete so dobile znatna ojačenja.

Vse te vesti se priobčijo brez pojasnila.

Žena.

Proti vojni in drugo. Zanimivo je, kako slepa pisateljica Ellen Keller spodbujala človeški svet k skupnemu nastopu zoper vojsko. Ona misli, da so večji del gospodarski vzroki, na katere so matere izgubile svoje sinove, žene svoje moške, sestre svoje brate. Vojsko ima največje zlo ter obžaluje, da nimajo žene doslej pravice, da bi mogle na to delovati, da bi v zbornicah sedeli prijatelji miru! Jako ostro je obsodila nemški imperializem. Po sodbi Helene Kellerjeve je predvsem izobražena žena poklicana, da se take socialne nepravilnosti zatro. Današnja dama še nima dovolj pojmovanja za socialno vprašanje. Doslej je preveč tičala na ničevnostih vsakdanjega življenja. Ali lahko se jih otrese, če bo imela pošteno voljo pomagati. Treba pa je, da se sama izpreobrne, zakaj pogoji, ki jih zahtevajo današnje razmere, so čisto drugačni. Predvsem bi se morale žene iznebiti nekritične vere v avtoriteto. Izenadilo me je, pravi Kellerjeva, da mnoge vodiljice ženskega gibanja, ki tako goreče branijo »naprednjake ideje«, inteligenco takoimenovanih »izobraženih« žen preveč precenjujejo. Predstavljajo jih kakor prava čudesa, katerim bi imeli moške prepušteni v svojo sramoto učiteljske stolice in laboratorije. Ker so velike pisateljice, ker je devica Orleanska stala na čelu armadi, menijo pogostokrat v resnici izobražene žene, da ima žena tiste zmožnosti kakor mož. Ali v tem se motijo. Pač pa bi morala varovati svoje osobite lastnosti in zmožnosti, katere ji je dala natura, a ne, da bi hotela tekmovali z možem. — Žena ne sme biti pasivni gledalec, ampak mora živeti skupaj z možem in dati svoje sposobnosti na drugih mestih v službo splošne blaginje. V tem smislu bi morale delovati vse izobražene žene.

Žene ruskih boljševiških voditeljev imajo baje talent za upravo javnih uradov. Tako je Trockega žena državna komisarka moskovskih gledališč; gospa Kimoveva, žena predsednika petrogradske občine, je državna komisarka za socialno oskrbovanje; gospa Kamenevova je komisarka javnega knjigovodstva; Leninova žena je pa načelnica boljševiških šol.

Po svetu.

Amerikanci padlim junakom. »Vsak mali kot Amerikec«, kot se imenuje vsak grob Amerikanca na Francoskem, mora biti slednje leto 30. maja okrašen s cvetjem. Poseben odbor je bil stopil v stik z ameriškimi rdečimi križem za cvetje, in je bilo na ta dan okrašenih 70.000 ameriškimi grobov. Amerikanska armada je darovala za vsak grob po eno zastavo.

s Rastlinska posebnost. Na Porto Rico so odkrili rastlinsko posebnost, rastlino, ki nima korenin in dohva vso hrano iz zraka in raste na železni žici. Od daleč je videti rastlina ko veliko gnezdo ali zvitek med seboj prirastene trave. Botanikom, ki so se trudili, da bi dognali ta pojav, je te vrste rastlina popolnoma neznana.

s Ibsenov vnuk letalec. Zadnjega zračnega letanja v Kodanju se je udeležil tudi letalec Tankred Ibsen, ki je Henrik Ibsenov vnuk. Dasi je Tankred Ibsen potomec dveh slavnih norveških družin (njegova mati je bila edina hči pisatelja Björnsona), nima Tankred Ibsen kar nič veselja do pisateljstva. Posvetil se je avijatiki in je dosegel že prav lepe uspehe. Vnuku se je izpolnil dedov sen, zakaj, Henrik Ibsen je nekoč napisal: »Zakaj moramo biti na zemlji, zakaj nismo v zraku?«

s Imenitna iznajdba. Vimarski skladatelj in kapelnik Karel Goepfert je izumel s svojim bratom slikarjem važno iznajdbo. Posrečilo se jima je baje, napraviti prav takšen rumen lak, kakršen je na kremenskih goslih, lak, ki daje goslim izreden zvok. Tako bo baje umetnikoma mogoče izdelati za malo denarja instrument s prekrasnim zvokom, kakršen stane danes velikansko vsoto.

s Število rojenih in umrlih v boljševiškem rajju. Boljševiška »Ekonomičeskaja Zizu« s skrbjo opazuje, da število porodov v sovjetski Ruski pada ter poroča med drugim, da umrje osemdeset odstotkov porodnic v moskovskih bolnicah, ker zaradi preslabe in prepiche hrane prebole porodnih bolečin. Se večje število umrljivosti navaja statistika med novorojenčki. Velika umrljivost se je pojavila tudi med umobolnimi, kojih število raste od dne do dne. — Rusija je daleč.

s Iznajditelj telefona. Telefon je iznašel Aleks. Graham Bell. Bell je prišel iz Škotske leta 1870, da prevzame tukaj službo učitelja v neki gluhošolnici. S seboj je prinesel pričetke čudne iznajdbe, s katero se je pečal že tri leta doma — iznajdbe za sporočanje artikliranih glasov preko žice in s pomočjo elektrike. On sam ni od prvega pričetka spoznaval velikih možnosti te iznajdbe. Svojo iznajdbo je smatral le za pomoč pri poučevanju gluhošolnih. Počasi pa je pričel razumevati in spoznavati, da se nudi njegovi iznajdbi širše polje delavnosti. Spoznal je brezmejne možnosti govora na razdalje ter se lotil z ne možnostmi govora na razdalje ter se lotil z veliko vneemo dela pri tem širšem načrtu. Veroval je v sebe in svoj načrt. Zalibog pa ni bilo nikogar drugega, ki bi istotako veroval v ta načrt. On sam ni imel nobenega denarja. Brez denarja pa ni bilo mogoče spraviti tele-

fona na trg. Tedaj se je lotil neizmerno težje naloge, da dobi kapital za telefonsko družbo, katero je ravnokar ustanovil. Povsod so ga — zavržili. Londonski »Times« je govoril o njegovi iznajdbi kot »najnevarnejšem ameriškem humbugu«. Nikdo ni hotel naložiti denarja v podjetje. Človek, ki bi bil manj železne volje, bi že davno opustil vsak boj. Bell pa tega ni storil ter se trudil naprej, dokler ni konečno — zmagal. Dolžan je bil svoto 500 funtov za aparat, kojega je bil kupil. Njegov upnik ni hotel sprejeti petdeset delnic telefonske družbe v plačilo za dolg. Če bi bil upnik toliko pameten ter sprejel delnice, bi dobil približno 200.000 dolarjev za svojih 500 dolarjev. Uspeh enega ali dveh predavanj v zvezi s poskusi pa je konečno napolnil skupnino mož v Bostonu, ki so dali Bellu toliko denarja na razpolago, da je mogel zgraditi tri milje dolgo progo med Somerville in Bostonom. To je bil pričetek. Praktično delo te črte je prepričalo ljudi, da je ravnokar zagledala luč sveta ena največjih iznajdb modernega časa.

s Jasna Poljana pod zaščito ruskega naroda. Iz Moskve poročajo, da je vlada sovjetrov proglasila Tolstojevih premoženje Jasno Poljano za neodvisno graščino pod zaščito ruskega naroda.

s Smešnice. V silno deževni noči je bil poklican neki zdravnik k jako bogati dami. Preiskal jo je in potem s slavnostnim glasom rekel: »Gospa, svetujem vam, da takoj pokličete notarja ter napravite testament.« — »Za Boga,« je vzdiknila dama, »kaj je moja bolezen tako nevarna?« — »Tisto ne,« je odgovoril zdravnik, »bolezen ni prav nič nevarna, ampak zadela vas bo kap, ko izveste, koliko zahtevam, da ste me v taki noči po nepotrebnem klicali.« — Star aristokrat: Ta novi čas je nekaj strašnega. Ta bedasti demokratizem onečašča naše najsvetejše pravice... Mlad aristokrat: Kako je to? Star aristokrat: No, ali ni dovolj tega, da sme že vsak trgovski vajenec nositi monokel? — Prvi visokošolec: Ti se pa držiš kakor mila Jera. Ali se ti je kaj zgodilo? Drugi visokošolec: Izgubil sem svojo legitimacijo in zdaj ne vem, kaj študiram! — Gost: Kaj pa ste imeli danes z gospodom profesorjem, da je bil tako hud? Natakarija: Poklical me je ter me vprašal, kaj plava v juhi. Rekla sem mu: Vi ste pa lep profesor prirodoslovja, če še muhe ne poznate. In zaradi tega je bil potem hud. — Žena: Ti naši sosesdje so že neznosni. Čim začne Milka peti, pa že trkajo na zid. In še kako! Kaj praviš, kako bi spravili te ljudi iz hiše? Mož: To je vendar lahko; Milka naj poje, pa bodo kmalu šli. — Sodnik: Vas torej sploh ni bilo v gostilni, ko se je začel pretep? Priča: Seveda ne, saj bi se bil sicer sam tudi tepel. — Zavarovalni akviziter Lisica obdeluje pekoveškega mojstra Hlebca, naj se zavaruje proti neugodam. — Premija je vendar jako majhna, a zavarovani ste potem za vse slučaje. Če si zlomite roko, dobite tri tisoč kron, če si zlomite nogo, dobite pet tisoč kron in če imate srečo, da se ubijete, ste bogat mož. — »Tukaj čitam, da bo prihodnji teden luna mrknila. Astronomi pravijo, da bo to posebno interesantno.« — »Lepo te prosim, nikar ne povej tega moji ženi, drugače bo takoj zahtevala, da ji moram za to nebeško prireditve kupiti nov klobuk.« — Mož: Danes sem pa imel na lovu srečo. Sedem zajcev sem ustrelil! — Žena: Beži, beži, kaj boš take pravil — saj si imel samo deset kron denarja s seboj. — Mati: Pepček, ali bi rad imel še enega malega bratca? — Pepček: Oh, kadar začneš tako govoriti, že vem, da ga bomo kmalu dobili.

s Dober spomin je temelj učenosti. Dober spomin je imel nek vaški deček slovenske okolice na Francoskem, ki je po enoletnem šolskem pouku v nekem pariškem zavodu znal na pamet tri slovnice in ravno toliko slovarjev, ki jih je povedal brez pogrška, kakor tudi vsebino vseh knjig, iz katerih se je v tem letu učil. — Dober spomin je imel Italijan Magliabechi, književnik velikega dostojanstvenika Come. Knjižnica, ki jo je imel v oskrbi, je bila v treh dvoranah. Nered v njej pa je bil tolik, da je človek le s težavo prišel iz dvorane v dvorano. Poleg tega so bile knjige po vseh kotih in vseh postranskih hodnikih razmetane. Ali Magliabechi je našel v množici razmetanih knjig brez dolgega iskanja tudi najmanjši spis. Priporoča pa se o njem, da je na knjigah jedel in spal in je le malokdaj stopil iz knjižnice.

s Zanesljiv vremenski prerok je pijavka. Ob jasnem vremenu je zvita in mirna na dnu posode ali pa zlagoma plava po vodi. Če ima nastati deževno vreme, zleze na rob posode in ostane tam, dokler se vreme ne ustanovi. Ako ima priti vihar, postane nemirna, se dvigne od dna steklenice, plava po vodi ter dela nagle in nepravilne kroge s tem, da se različno upogiblje. Isto pomeni, kadar nekaj dni vrh vode plava ter dela nepravilne kretanje. Ko je mraz, leži kakor ob lepem poletenskem času na dnu posode; če gre sneg, se drži kakor ob deževju na robu steklenice. Posoda, ki jo imamo za pijavke, mora biti navadna steklenica s širokim grlom, a iz belega stekla. Na dno steklenice nasujemo plast peska, potem jo napolnimo do 3 četrtin z vodo in šele potem denemo v posodo pijavko. Odprtino pa pokrijemo s platnom. Voda se ne obnovi, ampak zdajpazda se je nekoliko prilije, da se nadomesti oni del vode, ki je izhlapel.

Aprovizacija.

a Amerikanska akeija za priboljšek prebrane otrok do 6. leta. I. in II. uradniška skupina dobi izkaznice za otroke do 6. leta v mestni aprovizaciji na Poljanski cesti št. 13 po sledečem redu, in sicer: I. uradniška skupina dne 3. junija od 8. do 12. ure in II. uradniška skupina dne 3. junija od 3. do 5. ure popoldne. — Stranke morajo prinesiti s seboj izkaznico I. ali II. uradniške skupine in poleg tega a) za otroke do 3. leta zeleno izkaznico za drob in b) za otroke od 3. do 6. leta dokazilo (krstni izpisek), da otrok ni manj kot tri leta in ne več kot 6 let star.

a Revni otroci do 6. leta iz Most in Viča ne bodo dobili izkaznic pri mestni aprovizaciji, temveč na Viču pri patronatu Vincencijeve družbe in v Mostah pri šolskem vodji gosp. Orešku.

Kot profilaktično sredstvo proti boleznim grla in vratu se priporočajo izpiranja s Fellerjevim antiseptičnim, razkuževalnim „Elza-fluidom“. Ta učinkuje s tem, da umori kali, čisti in vzbuja delavnost vseh organov grla. Utrjuje sluzne kožice proti škodljivim učinkom mraza. 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici tega staropreizkušnega domačega sredstva pošlje povsod za 24 K lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 245. (Hrvaško). Tudi Fellerjeve milodvajajoče rabarbara „Elza-kroglice“, 6 skatel 12 K, se morejo obenem naročiti. Omejen poštnina se računa posebej najceneje. Čim več kdo skupno naroči, tem več prištedi na poštini. (ea)

Jaroslav.

Zgodovinski roman.

Ruski spisal J. Smidt-Melin; preložil Al. Benkovič.

(Dalje.)

Vse, v kar je upal, za čemer je stremel z vsemi močmi, se je razpršilo. Življenje ni imelo zanj nobene mikavnosti, nobenega namena več. Tiho je vzdihoval in pritiskaje roko na prsi, ki so mu hotele počiti, se je obrnil k vozniku in rekel:

»Ne pojdemo v Teheran, ampak k piramidam egiptovskim, v Ameriko, ali pa kamorkoli, samo proč odtod, kjer vsak trenotek človeku bodalo zasadi v srce.

IV.

Medtem sta Jaroslav in Natalija nadaljevala svojo pot. Ker pa sta ubežnika mogla za beg uporabljati le malo nočnih ur, sta le počasi prišla naprej. Za zdaj je bil njiju cilj Grivan, kjer sta upala priti v rusko varstvo.

Doslej ju ni zadela še nobena nesreča. Pozneje pa sta morala premagovati različne neprijetnosti. Luna ni vedno, kakor prvo noč na begu, razsvetljevala teme in en sam napačen korak ju je lahko pogrebil. Drugod je zopet cesta vodila po močvirjih in pustinjah, kjer bi ju bile lahko roparske tolpe napadle in ubile. In dočim ju je podnevi žgalo vroče sonce, jima je ponoči mraz pretresal ude; včasih sta komaj zaprla trudne oči, ko ju je že predramilo daljno rjovenje tigrov in šakalov.

A kljub svoji mladosti je Natalija z ganljivo vztrajnostjo prenašala vse neprijetnosti. Čestokrat, ko ji je pot v velikih kapljah stal na čelu in je prsom nedostajalo sape, je bilo videti, da mora obne-moči vsled prevelikih naporov; pa se je vendar okrepila, premagavši slabost in kazalo je, da bolest in nevarnost podvojuje odločnost duševno ter telesu daje novih moči.

In Jaroslav je z vso nezmanjšano odpornostjo svojega plemenitega značaja izpolnoval dano obljubo. Dokler se je Natalija, zapuščina svojega očeta, njemu dvakrat draga, nahajala v njegovem varstvu, ni trpela nobene sile. Jaroslav je bil podnevu in ponoči pripravljen za vsako žrtev.

Bila sta že drugi teden na begu, ko je bilo nazadnje videti, da so Natalijine moči izčrpane. Ubežnika sta prišla v gozd ter tam našla kočo, očitno bivše bivališče puščavnikovo. In res je bilo v kotu videti slamnato ležišče in raztresene liste korana. Tam se je Natalije lotila tako huda vročica, da ni bilo mogoče misliti na daljno potovanje.

Z napol odprtimi očmi in vročim čelom je ubogo dete bolno ležalo na bednem ležišču ter mali prostor napolnjevalo z vzdihom in stoki, ki so jih ji izsiljevale divje slike razburjene domišljije.

Jaroslav je z bratovsko skrbjo in materinsko požrtvovalnostjo čuval poleg nje; nobenega giblaja in nobenega stoka ni izgrešil in čutil ni nobene trudnosti, dasi celi dan in dve noči ni bil zatisnil očesa.

Drugi dan se je prvi skrbi pridružila še druga — zaloga hranil je bila pošla popolnoma!

Vsaka ura, vsaka minuta je povečevala njegov nemir in njegovo oko je blodilo po stanici, iskajoč pomoči in sveta. A zaman! Vendar je moral bolnico varovati glada in zaradi nje samega sebe.

Da je njegova skrb postala še hujša, se je še Natalijina bolezen poslabšala. Senca so ji gorela hujše od prej, žila ji je silno bila, ustnice so ji koprnele po okre-pitvi, ona pa je zdaj izgovarjala žalostne pretrgane besede, zdaj bolestno kričala in zopet ljubeznivo govorila s starši.

A Jaroslav ni bil tak, da bi se bil dolgo časa brez dela vdajal čuvstvom. Odhitel je ter čez kratak čas prinesel svežega listja, ker se mu je zdelo, da Nataliji glava prenizko leži, položil ji hladno roko na razpaljeno čelo, nato pa hitel ven. Zavalivši pred vrata veliko skalo, je bežal v bližnjo vasico, ki je imela hiše kot gnezda pripete ob gori.

Luna je bila ravno izšla, ko je Jaroslav prišel na cilj. A vsa vrata, katera je skušal odpreti, so bila zaprta; tudi vodnjak, mimo katerega je šel, je bil po orientalski navadi zaklenjen.

Nemir in skrb za Natalijo sta ga morila, naenkrat pa je slišal korake in nekaj korakov daleč ugledal dva Perzijanca. Že se je hotel vrniti, ko so mu na uho udarile besede, ki so vzbudile vso njegovo pozornost. Stisnivši se k steni bližnje hiše je poslušal. Eden izmed mož je pripovedoval podrobnosti teheranske moritve in da je stari šah kolovodje upora kaznoval s smrtno kaznijo.

»Ko pa je padišah ukazal,« je končal pripovedovalec, naj mrtvece polože v krasne rakve, je zdajci manjkalo trupla poslanikove hčere in še enega krščanskega psa, ki je vernikom dal dosti opravka. Oba sta ubežala. Toda Mošalah! Zanju ni pomoči. Abbas-Mirza je skrivaj razpisal en tisoč in petsto tomanov za glavi ubežnikov. Njegovi ljudje so sedaj za njima. Na cesti v Erivan, kamor sta se bržkone namenila, ne spuste skozi niti miši. Pri preroku! ta dva nam ne uide!«

Dasi je vse to bilo zanj velikanske važnosti, je vendar vso njegovo pozornost vzbujal lončen vrč, kakršnega rabijo orientalski za zajemanje vode. Da je temu tako, se je prepričal takoj, ko je pripovedujoči Perzijan dvignil posodo ter pil v velikih požirkih.

Silno je Jaroslavu bilo srce. Zdelo se mu je, da razločno čuje stokanje na smrt bolnega otroka in njegova razdražena domišljija se je čedalje bolj polnila z groznimi slikami. Že je bil napol potegnil meč, da bi kakor blaznik planil nad moža; a zavedel se je, da bi bil to zločin na ljudeh brez orožja, zato je zopet spravil meč.

(Dalje.)

izdajatelj konsorcijski »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Cenčič.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.